

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Sundsvalls Montessoriskola

Giltighetstid: 2021-12-01– 2022-11-30

Ansvarig rektor: Ingela Åhslund

Innehåll

1. Syfte och bakgrund	2
2. Vision, värdegrund och arbetssätt.....	2
3. Kartläggning av riskområden	3
4. Mål för arbetet.....	4
5. Handlingsplan	4
6. Barns/elevs delaktighet i arbetet	1
7. Rutiner för situationer med kränkande behandling	1
7.1. Rutiner vid kränkningar	1
7.2. Vad ska du göra om du själv blir utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier	1
7.3. Vad ska du göra om en kamrat blir utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier?	1
8. Detta händer om du eller någon på skolan blir utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier	1
När det kommer till känna att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier förekommer arbetar vi utefter följande modell.	1
8.1. Vid kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier vuxen mot elev.	1
8.2. Vid kränkningar, diskriminering eller trakasserier av elev till vuxen.	2
8.3. Kränkningar mellan vuxna	2
9. Kontaktpersoner.....	2
Bilaga 1. Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen.....	3

1. Syfte och bakgrund

På Sundsvalls Montessoriskola råder det absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med skolans likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision, värdegrund och arbetssätt

För att stimulera elevernas utveckling och lärande arbetar vi enligt Montessoripedagogiken. Pedagogiken följer barnet genom hela skoltiden, från småbarnsavdelningen i förskolan till och med åk 9. Vi sätter eleven i centrum och strävar efter att ge varje elev bästa möjliga förutsättningar att utveckla sin fulla potential. Skolans långsiktiga mål är att:

”Alla elever på Sundsvalls Montessoriskola ges möjlighet att utveckla så väl ämneskompetens, som personlig- och socialkompetens samt kompetens att samordna dessa (koordinations kompetens).

Vidare kännetecknas skolans elever av att de har goda ämneskunskaper, självdisciplin, motivation i sitt lärande samt kan samspela och visa respekt för andra”

En förutsättning för en långsiktig, hälsofrämjande och förebyggande lärmiljö är att pedagogernas erfarenheter och lärdomar tas tillvara, vilket är rektors ansvar. Ett hälsofrämjande och förebyggande barn- och elevhälsoarbete kräver en organisation som ger utrymme för medarbetarna att analysera mönster, utvärdera åtgärder och betrakta insatser över tid. Detta för att kunna leda arbetet i en allt mer främjande och förebyggande riktning för hela skolmiljön. En förberedd lärmiljö inom montessoripedagogiken är uppbyggd av sex principer, skönhet och atmosfär, verklighet och natur, ordning och struktur, montessorimaterial, frihet och disciplin samt social träning. Pedagogens roll, funktion och relation till eleven är själva navet i att sträva efter en tillgänglig lärmiljö för samtliga barn och elever.

En av de grundläggande principerna inom Montessoripedagogiken är *frihet under ansvar eller* frihet och disciplin, vilket är ett av kugghjulen i den förberedda miljön. Det handlar om en strukturerad frihet där eleverna får så mycket frihet som de klarar av. För

att friheten skall kunna utvidgas krävs att eleven utvecklar självdisciplin och respekt för frihetens gränser. Inom ramen för sin individuella planering har eleverna möjlighet att påverka arbetsområde, arbetsformer, plats och tid för arbete.

Arbetet sker i såväl åldersblandade som åldershomogena grupper. Nyfikenhet och intresse är grunden för det livslånga lärandet. Vi skapar förutsättningar för eleverna att växa, känna lust att lära samt förstå att de "har huvudrollen i sitt eget liv". Eleverna får tidigt träna samarbete och eget ansvar - färdigheter som är värdefulla vid fortsatta studier och i arbetslivet.

3. Utvärdering och kartläggning av riskområden

Under förra året arbetade vi mot målen ökad möjlighet till delaktighet och inflytande samt en ökad förståelse för elevhälsans professioner och arbete. För att öka elevinflytandet, har vi kontinuerligt under terminerna fritidsråd och klassråd och elevråd i samtliga klasser. I början på terminen går kurator och skolsköterska ut och presenterar sig.

I årets kartläggning har vi fått utgå från egna uppföljningar i de olika arbetslagen eftersom den senaste elevenkäten genomfördes läsåret 2018/19 på grund av Covid-19. I kartläggningen har vi utgått från incidentrapporterna i STELLA, de trygghetsenkäter som genomförts i arbetslagen samt skolans inventering av otrygga platser (trygghetsvandring).

Utifrån rapporterna i STELLA kan vi se ett mönster där vi i vissa klasser har ett hårt språkbruk framförallt bland pojkar. Vi ser också ett mönster där elever har svårt ta ansvar och se sin egen roll i konflikter.

I den senaste trygghetsenkäten från 2018/19 uppgav ca. 88 % av eleverna i åk 2-5 samt 83 % i åk 6 trygghet på skolan. I våra egna uppföljningar är det få elever som uppger att de känner sig otrygga på skolan. Vidare bekräftas denna bild av de samtal som arbetslagen fört med eleverna. Att tryggheten och närheten är hög bekräftas även av siffrorna från 2018/19 där cirka 90 % av eleverna på skolan upplever att skolan agerar för att förhindra kränkningar.

Under läsåret 2019/20 arbetade samtliga arbetslag systematiskt med elevernas upplevelse av studiero. Resultatet av de samtal och intervjuer som fördes med eleverna både i klasserna och genom elevrådet är att majoriteten av eleverna upplever arbetsro (studiero).

I trygghetsvandringen framkommer en viss otrygghet på ett område på skolgården som kallas "Storskogen". "Storskogen" känns otrygg för de som går på lågstadiet framförallt när det blivit mörkt. I övrigt lyfts inga specifika otrygga platser på huvudskolan. Uppe på idrotten önskar högstadiet en skärm/ vägg så att det inte går att se rakt in i omklädningsrummen.

4. Mål för arbetet

De områden som framträder mest angelägna att åtgärda i årets analys är följande:

- Eleverna får en ökad förståelse för att deras val och handlingar påverkar dem själva och andra
- Eleverna känner en ökad trygghet samt att det råder ett tillåtande och öppet klimat
- Att otrygga platser arbetas bort, ”stora skogen samt omklädningsrummen på idrotten”

5. Handlingsplan

Den handlingsplan som presenteras i tabellen nedan utgår från de mål som tagits fram för läsåret. Förutom detta pågår ett kontinuerligt arbete.

Mål	Insatser	Ansvarig
Eleverna får en ökad förståelse för att deras val och handlingar påverkar dem själva och andra.	Utveckling, revidering och kommunikation av strukturer och rutiner	Arbetslaget
	I det första gemensamma teamarbetet arbetar vi med ”min roll i världen”.	
	Utveckling av rastaktiviteter så att eleverna upplever rasten meningsfull, genom inköp av spel och pingis racketar. (Gäller framförallt högstadiet)	Arbetslaget
	Behov av att arbeta med gruppstärkande samarbetsövningar	Arbetslaget, Eht

	Vid behov arbetar vi med samtalsgrupper	Elevhälso teamet (kurator och skolsköterska) tillsammans med arbetslaget.
	Vi arbetar med elevernas hur eleverna pratar med varandra	
Elever i samtliga årskurser känner sig trygga, det finns ett tillåtande och öppet klimat	Fokus i den första överenskommelseperioden är trygghet och studiero (arbetsro)	Mentor och arbetslaget
	Tidigt på terminen genomförs gruppstärkande aktiviteter och samarbetsövningar (exempelvis höstvandringen)	
	Tidiga utvecklingssamtal där frågor kring trivsel och trygghet tas upp	
	Vi vägleder dem i den förberedda lärmiljön samt arbetar med och förankrar våra trivselregler	
	Vi arbetar med elevernas hur eleverna pratar med varandra	
Att de platser som pekats ut som otrygga blir trygga	Skärmar/vägg monteras i omklädningsrum. Ökad vuxennärvaro upp till årskurs 4	Vaktmästaren /rektor/ pedagoger
	Belysning i "storskogen"	Vaktmästaren /rektor

Utöver arbetet mot de ovan beskrivna målen pågår ett kontinuerligt arbete. I det kontinuerliga arbetet ingår bland annat följande:

- Mentorerna ansvarar för att trygghetsfrågor/ordningsregler tas upp i klassen.
- Hälsosamtal
- Gemensamma aktiviteter med fokus på trygghet och goda sociala relationer genomförs tidigt på terminen för hela skolan
- Trygghetsvandring genomförs med klasserna F-6 under hösten
- Rutiner och upplägg kring skolstart och skolavslutning
- Likabehandlingsfrågor behandlas både i EHT samt i likabehandlingsgruppen

6. Barns/elevs delaktighet i arbetet

- Eleverna får verkligt inflytande över undervisningen, gemensamma aktiviteter på skolan och på fritids såsom t.ex. lärmiljön i klassrummet, friluftsdagar, studiebesök, julaktiviteter o.s.v.
- Eleverna i åk 1-3 genomför varje vecka kompisamtal med syfte att reda ut konflikter och skapa en trygg psykosocialmiljö. Liknande arbete genomförs även i årskurserna 4-6.
- Barn- och utbildningsförvaltningen genomför varje läsår en trygghetsenkät med alla elever i åk 3-9.
- Trygghet och trivsel på skolan är en stående punkt på klassråd och i elevrådet.
- Enskilda hälsosamtal med skolsköterskan genomförs enligt elevhälsoplanen.
- Varje år genomförs en trygghetsvandring för att identifiera otryggplatser

7. Rutiner för situationer med kränkande behandling

7.1. Rutiner vid kränkningar

Den klassansvarige pratar med berörd elev eller elever och definierar problemet för att se om det är mobbing. Första stegen i konfliktlösningen tas av mentor/ klasslärare. Om detta inte är tillräckligt tar mentor stöd av arbetslaget.

Vid mer omfattande systematiska kränkningar och mobbing meddelas rektor. Arbetslaget kan också få stöd av framförallt elevhälsoteamet men också av likabehandlingsteamet.

7.2. Vad ska du göra om du själv blir utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier

Berätta för någon du har förtroende för. Alla vuxna på skolan har till uppgift att hjälpa dig om du har det besvärligt. Du kan också lägga en lapp till skolsköterskan eller kuratorn

7.3. Vad ska du göra om en kamrat blir utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier?

- Berätta för någon vuxen på skolan eller hemma.
- Följ med kamraten till någon vuxen och berätta hur det är.
- Reagera på orättvisor som kamraten blir utsatt för.
- Lägga en lapp i Likabehandlingsteamets brevlåda.
- Själv vara en bra kamrat.

8. Detta händer om du eller någon på skolan blir utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier

När det kommer till känna att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier förekommer arbetar vi utefter följande modell.

- Enskilda allvarssamtal med berörda.
- Information till vårdnadshavare snarast.
- Uppföljningssamtal efter en vecka.
- Information till vårdnadshavare.
- Uppföljningssamtal enligt överenskommelse, eller senast fyra veckor.
- Information till vårdnadshavare.
- Vid behov går ärendet vidare till elevhälsoteamet och då framförallt kurator, som ansvarar för att starta en djupare utredning.

8.1. Vid kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier vuxen mot elev.

- Rektor har ansvar för att utreda och dokumentera händelsen
- Rektorn och någon av rektorn utsedd person, genomför enskilda samtal med de inblandade. Här kan medarbetaren begära fackligt stöd
- Berörd vårdnadshavare kontaktas.
- Rektor ansvarar för uppföljning

8.2. Vid kränkningar, diskriminering eller trakasserier av elev till vuxen.

- Rektor och eller någon av rektor utsedd person genomför enskilda samtal med de inblandade.
- Berörd vårdnadshavare kontaktas.
- Om bedömning görs att inblandad personal behöver stöd kontaktas företagshälsovården.
- Rektor ansvarar för uppföljning.

8.3. Kränkningar mellan vuxna

Rektorn är ansvarig att agera utifrån arbetsmiljölagen - www.arbetsmiljoverket.se

9. Kontaktpersoner

Annelie Forsberg, kurator

annelie.forsberg@sundsvall.se

Tommy Haglund, skolsköterska

tommy.haglund@sundsvall.se

Lena Norlander, lärare

lena.norlander@edu.sundsvall.se

Jan Fors, lärare

jan.fors@edu.sundsvall.se

Marcus Westermark, lärare

marcus.westermark@edu.sundsvall.se

Ingela Åhslund, rektor

ingela.ahslund@sundsvall.se

Bilaga 1. Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• **Funktionsnedsättning**

(i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

• **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

• **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäligen tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet "sexuella trakasserier" innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- **Rasism**

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.